

סקר סקר תרדוף

סקר חשיפה להונאות הוא כלי חשוב בבדיקת בקורות העל בארגון - בדיקה שהיא מרכיב מרכזי ביישום כללי ה-SOX בישראל | שי מדינה, מורן סימנא

רשות ניירות ערך פרסמה לאחרונה את סיוטת התקנה המעודכנת בנושא יישום SOX בחברות ציבוריות. התקנה מטילה על החברות ומנהליהן הבכירים את החובה להצהיר בדוח התקופתי, כי מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אפקטיבי.

המנהלים נדרשים להצהיר בדוחות הרבעוניים, כי הם נתנו גילוי לרואה החשבון, לדיקטוריון ולוועדת הביקורת, בדבר כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בבקרה הפנימית, וכן על כל תרמית (מהותית ושאינה מהותית) בה מעורבים המנכ"ל, מי שכפוף לו במישרין ועובדים נוספים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.

אחד הנדבכים המרכזיים בדיווח הוא בקורות-על ברמת הארגון - בקרות שעשויה להיות להן השפעה כוללת על הארגון בכך שהן מהוות מראה לתרבות העסקית בו. בקורות-על חזקות מהוות בסיס איתן למערך בקרה פני-מית אפקטיבי.

חלק חשוב מבקורות-העל הוא תוכנית מניעת מעילות שקובעת ההנהלה, שמטרתה זיהוי מהיר של מעילות, דיווחן לגורמים המתאימים ומניעתן. סקר חשיפה להונאות ומעילות הוא אבן פינה בתוכנית מניעת המעילות, בכך שהוא מסייע להנהלה לחשוף נקודות חולשה במערכת הבקרה הפנימית העלולות להיות מנוצלות לביצוע מעילות, וממליץ על הדרכים לחסימתן.

הנחת העבודה בסקר היא, כי דרך נקודות החולשה במערכת הבקרה ניתן לבצע פעולות חריגות העלולות לחשוף את הארגון לסיכונים שונים. פעולות אלו, המוגדרות כהונאות, מעי-לות או אי סדרים כספיים, יכולות להתבצע הן בידי גורמים מתוך הארגון והן מחוצה לו.

הנחת עבודה היא, כי לא ניתן לחסום כליל את האפשרות לבצע פעולות חריגות, ולכן יש להתמקד בתחומים שבהם הסבירות לביצוע מעילה והנזק הפוטנציאלי הם הגבוהים ביותר.

הנחת עבודה זו חשובה, כיוון שהיא מאפשרת לארגון לבצע פעולה אקטיבית של מניעת מעי-לות, ממוקדת באיזורי סיכון שאותרו ובתקציב מוגבל. הסקר מסייע להנהלה ולמבקרים להק-

טין את הנזקים הכלכליים, התפעוליים, התד-מיתיים והמשפטיים העלולים להיגרם לארגון כתוצאה ממעילה.

כמו כן, הוא מסייע בהפניה נכונה של משאבי הארגון לחיזוק מערך הבקרה בנקר-דות החולשה. למשל: ארגון עשוי לרכוש מערכת לניהול מלאי, שבאמצעותה הוא מצליח לנהל את המלאי באופן ממוחשב, להחזיק רמות מלאי נמוכות ולחסוך בעלויות. אולם ייתכן שזליגת המשאבים המשמעותית בתהליך המלאי נובעת דווקא מחוסר בבקרה אחר השמדות מלאי פגום, וכך גורמים בחברה משמידים לכאורה סחורה, אולם בפועל גונבים אותה.

סקר חשיפה להונאות נועד בעיקרו להשיג את המטרות הבאות:

מיפוי הסיכונים בתהליכי העבודה, הידניים והממוחשבים, תוך דגש על מיפוי התהליכים הכספיים.

הגדרת רמת הסיכון למעילות והונאות בתהליכים המהותיים והכנת תוכנית עבודה רב-שנתית למניעת מעשי הונאות ומעילות.

בדיקת היכולת לבצע הונאות בארגון תוך ניצול החולשות והפרצות במערכת הבקרה הפנימית, בעזרת בחינת תהליכי העבודה במע-רכת השונות. הבדיקה תתבסס, בין השאר, על "המחשבה הקרימינלית" והכרת שיטות רבות ומגוונות של הונאות.

סיווג מידת פגיעותו של הארגון מהונאות בתהליכים הנבדקים בהתחשב ברמת הסיכון והבקורות הקיימות.

הכותבים הם ממחלקת הביקורת החקירתית בפאהן-קנה ניהול בקרה

